

Студентам інколи важко розуміти мову викладачів, вони не можуть чітко висловити свої думки, емоції, часто не розуміють невербальних засобів комунікації або не вміють ними користуватися.

Отже, застосування невербальних засобів комунікації у навчанні мають велике значення. Вони сприяють розумінню української мови, допомагають уникнути проблем під час спілкування, розвивають міжкультурну комунікацію. Використання невербальних засобів навчання допомагають прискорити процес навчання, підвищують мотивацію студентів до вивчення української мови, сприяють кращому засвоєнню української лексики, створюють реальні ситуації для спілкування, тим самим налагоджують комунікативну взаємодію.

Referenses

- Batsevych, F.S. (2004). *Osnovy komunikatyvnoi linhvistyky* [Basics of communicative linguistics]. Kyiv [in Ukrainian].
- Berdwhistell, R.L. (1970). *Kinesics and Context. Essays on Body Motion Communication*. University of Pennsylvania Press, 338 p.
- Luzhetska, (2014). *Neverbalni zasoby spilkuvannia yak skladnyk movlennievoi kultury osobystosti. Ridne slovo v etnokulturnomu vymiri*, 145-150.
- Kolshanskiy, G.V. (2005). *Paralingvistika* [Paralinguistics]. Moscow: Kom-Kniga Publ., 96 p. [in Russian].
- Yashenkova, O.V. (2010). *Osnovy teorii movnoi komunikatsii* [Principles of the Theory of Language Communication]. Kyiv [in Ukrainian].

АЛЮЗІЇ ЯК РІЗНОВИД ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ У ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ

Ведернікова Т. В. (Харків)

<http://dx.doi.org/>

Abstract

In modern philology, the category of intertextuality has recently become an object for scientific research. Intertextuality is understood as textual interaction within the framework of one artistic work, which acts in relation to these texts as a whole to a part. Allusion is often viewed as a means for creating an additional implicit (hidden) meaning and is used in the analysis of the

concepts of implication, subtext. Allusion is able to denote something symbolically, then the information is transmitted to it in a shorter form. Allusive names have a large number of features, both basic and additional, which provides depth and variety of interpretation of a text or character. Allusions enrich, saturate the literary text and enable the author to encode information, give it a new form, shell, veiling concepts. The main task of the reader and the researcher is not just to "learn", but also to decode the idea, the concept that the authors want to convey using various allusions.

Keywords: intertextuality, allusion, implication, veiling concepts, symbolic meaning.

Пізнавальна і комунікативна діяльність людини найтіснішим чином пов'язана з визначенням та інтерпретацією різноманітних символів, жестів, смислів слів, творів літератури, музики, живопису та інших знакових систем. У сучасній філології категорія інтертекстуальності стала об'єктом дослідження відносно недавно. Науковий інтерес обумовлений тим, що вона відкриває нові можливості в сфері інтерпретації художнього тексту. При цьому під інтертекстуальністю розуміється текстова взаємодія в рамках одного твору, який виступає по відношенню до цих текстів як ціле до частини.

Враховуючи останні лінгвістичні дослідження, інтертекстуальність присутня в кожному тексті, і кожен текст, в свою чергу, є інтертекстом. В основному, теорія інтертекстуальності складалася в ході дослідження інтертекстуальних зв'язків в художній літературі. Насправді ж вона охоплює ширші сфери життя. Інтертекстуальність характерна не тільки для текстів у вузькому сенсі, тобто словесних (вербальних), але для текстів, які побудовані іншими засобами знакових систем.

В даний час у терміна «інтертекстуальність» є широкі і більш вузькі трактування. Вузького трактування цього терміна дотримуються багато вчених і зводять інтертекстуальність до формальних ознак зв'язків між текстами. Саме Р. Лахманн під інтертекстуальністю розуміє взаємодії між текстами, які маркують особливі формальні засоби (Lakhmann, 2011: 56). І.В. Арнольд визначає інтертекстуальність як «включення в текст або цілих інших текстів з

іншим суб'єктом мовлення, або їх фрагментів у вигляді цитат, ремінісценцій та алюзій» (Arnol'd, 1999:72). Але в процесі дослідження інтертекстуальності Арнольд підкреслює більш широке розуміння цього терміну, і почала розглядати в складі цього поняття зв'язок між творами, які не тільки виражені текстовими вербальними включеннями, але, крім того, відображають діалогічність між культурами. Такими зв'язками Арнольд вважає, перш за все, вплив одних письменників або цілих національних літературних напрямів на інші, а також різні сюжети казок та епосу.

Деякі дослідники говорять про інтертекстуальність виключно в рамках постмодерністського тексту. Зокрема, М.Н. Липовецкий вважає, що інтертекстуальність «має пряме відношення до постмодернізму, в якому ця властивість стало усвідомленим прийомом», і ставить під сумнів той факт, що практично будь-який літературний текст має інтертекстуальні зв'язки як універсальну ознаку (Lipoveckij, 1997:134).

Літературознавці виділили деякі складові значення категорії інтертекстуальності: взаємодія текстів, включеність одного тексту в інший, символізм; підсвідомість, універсальність; безсвідомість; структуроутворення; прирощення сенсу, переосмислення.

Інтертекстуальність може виявлятися в художніх текстах по-різному. Існує кілька маркерів інтертекстуальності, які допомагають надати виразності і висвітлити героїв твору з нового боку. Вони мають глибоке значення в художньої словесності різних народів і поколінь. Найбільш популярною формою «включень» і «відсилань» в тексті є алюзії та ремінісценції.

У літературознавстві алюзія вивчається як словесний художній образ, який функціонує як прикраса тексту. Так чи інакше, роль алюзії не обмежується рамками стилістичного прийому, який прикрашає художній твір. Виходячи з того, що алюзія здатна позначати щось символічно, інформація передається в більш стислому вигляді. Алюзивні імена, мають велику кількість ознак як основних, так і додаткових, що забезпечує глибину і різноманітність інтерпретації тексту або персонажа. Можна сказати, що алюзія є засобом

вираження намірів (інтенції) автора, а також служить для зв'язку тексту. Декодування алюзії і наділення її змістом завжди тісно пов'язані з точкою зору автора і читача на проблему, яка розглядається. Знаменитий класик англійської літератури Томас Гарді мав особливу любов до алюзій. У процесі аналізу його творів можна багато чого довідатися про зміст Біблії, тому що більшість алюзій стосуються біблійних персонажів і подій. Прикладом однієї з таких алюзій є ім'я Samson.

«She made him sit up, and then Oak began wiping his face and shaking himself like a Samson» (Hardy, 1997: 245). В даному прикладі алюзивне ім'я Samson вважається маркованим, бо в реченні воно виділяється маркером like. Як говориться в біблійній Книзі Суддів (гл. 13–16), Самсон володіє найбільшою силою, яка міститься в його волоссі. Також можна проілюструвати ці ознаки на прикладах з роману Шарлотти Бронте «Джейн Ейр». В даному уривку порівнюються особистісні якості (а саме – сила): «By God! I long to exert a fraction of Samson's strength, and break the entanglement like tow!» (Rubik, 2007: 87). Автор використовує алюзію a fraction of Samson's strength для того, щоб показати, якими серйозними і непереборними бачив свої проблеми містер Рочестер і як він мріяв мати силу Самсона, щоб зуміти вирішити їх.

Алюзії до творів національного фольклору становлять особливий інтерес. Безсумнівно, всі знають такого персонажа, як Робін Гуд. Автор, використовуючи алюзію Robin Hood, може бути впевнений в тому, що намір і сенс, який він закладав в це алюзивне ім'я будуть неодмінно розгадані і сприйняті правильно. Робін Гуд – герой середньовічних англійських народних балад. Відповідно, алюзивне ім'я Robin Hood представляє собою частину англійської лінгвокультури. Є ще багато всім відомих імен – це Blue Beard, Robinson Crusoe, Fal-staff, Gulliver та ін.

Закодована алюзія потребує розшифровки і орієнтована на компетентну читацьку аудиторію. Іноді люди самі обирають свої прототипи, які, найчастіше, визначаються колом їх читацького інтересу. Так, наприклад, Міранда з «Колекціонера» Фаулза не випадково носить ім'я героїні Шекспіра. Однак,

читаючи роман, дівчата часто уособлюють себе з героїнями роману, а не з образами «Бурі» Шекспіра. Також можна навести алюзію з роману «The Catcher in the Rye» Селінджера. «I remember around three o'clock that afternoon I was standing way the hell up on top of Thomsen Hill, right next to this crazy cannon that was in the Revolutionary War and all» (Salinger, 1969:118). Тут присутня алюзія – Revolutionary War – війна американських колоній з Великою Британією за незалежність, що тривала з 1775 по 1783 рік. Вона згадується в цьому контексті, бо Холден хоче сказати про гармату, поруч з якою знаходиться. За його словами, вона збереглася з часів війни американських колоній з Великою Британією. Автор наводить цю алюзію для того, щоб підкреслити значущість (в даному прикладі) гармати.

У будь-який історичний період в тій чи іншій країні або культурі існують імена, в значенні яких присутні своєрідні конотації, властиві конкретному народу, культурі або певній історичній добі. Найчастіше до цієї категорії належать імена відомих особистостей, біблійних, міфологічних і літературних персонажів, які наділені яскравими характерними рисами; поширені серед носіїв мови власні назви, імена. Такі імена згодом визнаються народом і культурою, їх семантика починає включати певний набір ознак (характер, поведінку, зовнішність, національний статус), асоціації стають стійкими і соціально значущими для культури. Залишаючись власними назвами, вони значною мірою втрачають ознаки своєї категорії і стають символами тих чи тих якостей, властивостей і певних ознак людей.

Алюзія нерідко розглядається як засіб створення додаткового імпліцитного (прихованого) сенсу і використовується в аналізі понять імплікації, підтексту. Більшою мірою імпліцитне значення висловлювання, тексту розуміється завдяки розумінню оточуючого нас світу. Алюзії, безперечно, збагачують, насичують художній текст і дають можливість автору закодувати інформацію, надати їй нову форму, оболонку. Головним завданням читача і дослідника є не просто «дізнатися», а й декодувати той задум, ту концепцію, яку автори хочуть донести, використовуючи різні алюзії.

Referenses

- Arnol'd, I.V. (1999). Semantika, stilistika, intertekstual'nost' [Semantics, stylistics, intertextuality]. St. Petersburg: SPBGU, 240 s.
- Lakhmann, R. (2011). Pamyat' i literatura. Intertekstual'nost' v literature XIX-XX vekov. Monografiya, perevod A. Zhrebina) [Memory and Literature. Intertextuality in the literature of the XIX-XX centuries]. St. Petersburg: Petropolis, 302 c.
- Lipoveckij, M.N. (1997). Russkij postmodernizm: ocherki istoricheskoy poetiki [Russian Postmodernism: Essays on Historical Poetics]. Ekaterinburg: Izdatel'stvo Ural'skogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta, 317 s.
- Hardy, Thomas (1997). Far from the Madding Crowd. 433 p.
- Rubik, Margarete (2007). A Breath of fresh Eyre: Intertextual and Intermedial Reworkings of Jane Eyre. Rodopi, 179 p.
- Salinger, J. D. (1969). The Catcher in the Rye, New York: Bantam Books, 234 p.

**НЕТИПОВА ЖІНОЧА ПОВЕДІНКА
ЯК НАСЛІДОК
ПОСТРАВМАТИЧНОГО
СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ
(НА МАТЕРІАЛІ П'ЄСИ
Є. КОНОНЕНКО «МУЖЧИНА ЗА
ВИКЛИКОМ»)**

Веселовська Н., Литвин Н. (Івано-Франківськ)

<http://dx.doi.org/>

Abstract

The article deals with the dramatic work of E. Kononenko «Male Gigolo», which truly can be considered to “women’s writing”. Considering the peculiarities of women’s worldview, the authors of this research analyze the atypical behavior of a business woman who suffered a traumatic experience in the past. They claim that the symptoms of post-traumatic stress disorder of the heroine are evident in a negative perception of reality, loss of joy in life, aggression, difficulties in communication, sleep disorders and nightmares. The authors note that the meetings of the heroine with a gigolo turned into a “talking cure”.

According to psychologists, internal trauma is possible to overcome if all stages of recovery are completed: safety, when a person is convinced that he/she is no